

Shrnutí hlavních poznatků

Ve Zlínském kraji dlouhodobě přetrvával vyšší počet žen oproti počtu mužů, i když rozdíl plynule klesal. K 31. 12. 2018 šlo o převahu 11 155 žen. Podíl mužů a žen činil 49,0 % ku 51,0 %. Od roku 2001 klesl počet obyvatel v kraji o 1,9 %.

Nejvíce obyvatel v kraji se nacházelo v obcích s 5 000–19 999 a 2 000–4 999 obyvateli. Nejméně obyvatel žilo v obcích do 199 osob, kde o 2,5 p.b. převažovali muži.

Průměrný věk se meziročně u mužů i žen zvýšil o 0,2 roku. Nejproduktivnější část populace ve věku 15-64 let za stejnou dobu klesla o 7,9 % (muži) a 11,1 % (ženy) a u stejného jevu u skupiny mužů 65 a více let došlo k navýšení o 55,0 % a o 38,3 % u žen.

Index stáří stále stoupal, oproti roku 2009, kdy činil 113,6 %, se v roce 2018 dostal na 134,8 %. U mužů se jednalo za stejné období o nárůst o 21,1 p.b. na 107,1 %. U žen pak šlo o vzestup z 142,9 % v roce 2009 na 164,1 % v roce 2018.

V roce 2018 se ve Zlínském kraji narodilo 6 078 živých dětí. Věk matek živě narozených dětí dominoval u skupiny 30-34 let. Nejmladším matkám do 19 let věku se narodilo 77 dětí.

Podle vzdělání matek se nejvíce dětí narodilo v roce 2018 vysokoškolačkám (1 834) a ženám se středoškolským vzděláním s maturitou (1 557). U otců byla nejpočetnější skupina se střední školou s maturitou (1 626), následovali vysokoškoláci (1 211).

Počet dětí narozených mimo manželství kontinuálně výrazně stoupal. Zatímco jejich podíl v roce 2002 v kraji činil 15,07 %, v roce 2018 už jich bylo 42,27 %.

V roce 2018 zemřelo ve Zlínském kraji 3 259 mužů a 3 079 žen. Z nich bylo 213 mužů do 49 let, počet žen v této kategorii činil 100. Nejvíce zemřelých mužů bylo ve skupině 70-79 let (celkem 969). Nejvyšší převahu měly ženy ve věku 80-89 let (1 237).

Nejvíce se nevěsty vdávaly v roce 2018 ve věku 25 až 30 let (kulminace nastala mezi 27. a 28. rokem, kdy bylo oddáno 248, resp. 241 nevěst). U ženichů šlo o věkový posun o 1 rok. Nejvíce se jich oženilo mezi 28. a 30. rokem (ve 29 letech to bylo 206 mužů, ve věku 28 let počet činil 201).

Za období 2002-2018 se nejvíce rozváděla manželství v roce 2006 (celkem 1 618 rozvodů), z nichž největší skupinu tvořila manželství s délkou trvání 15 a více let. Počet všech rozvodů postupně klesal a v roce 2012 již byl nižší než v roce 2002. Ve všech uvedených letech se nejvíce rozváděla právě manželství s nejdelší délkou trvání. V roce 2010 tvořila tato skupina nadpoloviční většinu.

Do Zlínského kraje se v roce 2018 přistěhovalo 4 230 a vystěhovalo 4 105 osob. Počet přistěhovalých je nejvyšší za posledních 10 let, u vystěhovalých jde za stejné období o druhý nejvyšší počet (v roce 2016 to bylo o 169 osob více).

Na celkovém počtu cizinců v kraji v prosinci 2018 (10 255 osob) se muži podíleli 59,5 % (6 100 mužů), ženy 40,5 % (4 155). Nejvíce mužů bylo ze Slovenska (2 404; žen 1 904) a z Ukrajiny (1 068; 540 žen). Ze zemí Evropské unie se vyskytovalo v kraji 3 558 mužů a 2 392 žen.

V SO ORP Zlínského kraje byl při zjišťování SLDB 2011 nejvyšší počet rodáků u mužů ve Valašských Kloboukách, následoval Uherský Brod a Vsetín. Nejméně rodáků – mužů vykázal správní obvod s rozšířenou působností Otrokovice. Ženy – rodačky měly největší zastoupení v Rožnově pod Radhoštěm. Nejméně těchto žen žilo v SO ORP Zlín.

Podle SLDB 2011 byl mezi SO ORP Zlínského kraje nejvyšší podíl věřících (s uvedeným vztahem k víře) ve Valašských Kloboukách, následoval Uherský Brod a Luhačovice. Nejnižší podíly vykázal Zlín, Kroměříž a Otrokovice.

Největší skupinu dle vzdělanostní skupiny ve věku 15 let a více v kraji tvořili muži se středním vzděláním bez maturity. Jejich podíl na celkovém počtu mužů starších 15 let představoval 44,5 %. Bezmála 10 % mužů mělo pouze základní vzdělání, případně byli bez vzdělání. Vysokoškolsky vzdělaných mužů bylo v roce 2018 v kraji 15,3 %. U žen bylo na prvním místě střední vzdělání s maturitou, dosáhlo ho 36,4 % žen. Se základním vzděláním, případně bez vzdělání bylo v roce 2018 16,9 % žen a vysokoškolaček bylo v kraji 16,4 %.

V roce 2018 tvořilo pracovní sílu 291,4 tis. osob, z toho bylo 56,7 % mužů. V populaci starší 15 let představují u mužů zaměstnaní 67,5 %, v případě žen je podíl 48,5 %. Mezi odvětví, ve kterých je zastoupení žen výrazně vyšší než mužů, patří zdravotní a sociální péče, kde je zaměstnáno sedmkrát více žen než mužů. Za ním následuje odvětví vzdělávání, ve kterém je žen 2,5 krát více než mužů. Z pohledu sektorů je zhruba 60 % mužů zaměstnáno v průmyslu a stavebnictví, zatímco u žen je to jedna třetina. Ve službách jsou dvě třetiny ze všech zaměstnaných žen, kdežto u mužů je to 37,3 %.

Genderovou nerovnost v příjmech potvrzuje ukazatel Gender Pay Gap (relativní rozdíl mediánu mzdy mužů a žen vztažený k mediánu mzdy mužů), který v roce 2018 dosáhl 19,7 % a byl nejvyšší v mezikrajském srovnání.

Na konci roku 2018 bylo na úřadech práce Zlínského kraje registrováno 11,0 tis. uchazečů o zaměstnání, z toho bylo 47,8 % žen. Výrazně pod tímto průměrem byl okres Vsetín s podílem 43,5 %. Z hlediska věku jsou ve struktuře nezaměstnaných nejvíce zastoupeni uchazeči ve věku 55 až 59 let. U mužů následují osoby ve věku 60-64 let, u žen ve věku 50-54 let. U nezaměstnaných mužů více než polovinu představují osoby se středním vzděláním bez maturity, kdežto u žen je to něco málo přes jednu třetinu. Naopak vyšší u žen je zastoupení osob se středním vzděláním s maturitou, představují třetinu, zatímco u mužů je to zhruba pětina.

V rámci kraje je nejvyšší nezaměstnanost ve správních obvodech Vsetín, Kroměříž a Bystřice pod Hostýnem, a to u mužů i žen. Zároveň je tu nejvyšší zastoupení dlouhodobě nezaměstnaných osob, rovněž u obou pohlaví.

Počet návštěv v zařízeních ambulantní péče během posledních pěti let stoupal jak u mužů, tak i u žen. U mužů v roce 2018 připadlo 2,23 návštěv praktického lékaře pro dospělé (v přepočtu na 1 obyvatele), v mezikrajském porovnání to byl druhý nejvyšší počet. U žen to bylo 2,59 návštěv a v porovnání mezi kraji to byl třetí nejvyšší počet.

Zhoubným novotvarem průdušek, průdušnice a plic (C 33 a C34) onemocnělo v kraji mezi lety 2012–2016 65,3 mužů a 25,2 žen na 100 tis. obyvatel. V porovnání mezi kraji to byl nejnižší výskyt a to u obou pohlaví. Zhoubný novotvar prostaty u mužů byl v průměru pěti let (2012–2016) v celorepublikovém pohledu nejčastěji diagnostikován ve Zlínském kraji (169,6 případů).

Průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti představovala v roce 2018 v kalendářních dnech u mužů 48,06 dnů a u žen 50,37 a její délka se neustále zvyšovala. Nejkratší průměrná doba dočasné pracovní neschopnosti byla v Hlavním městě Praze (39,10 u mužů a 38,02 u žen), nejdéle na tzv. neschopence byli pojištěnci ve Zlínském kraji.

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti na konci roku 2018 dosáhlo celkem 5,272 %, čímž se Zlínský kraj dostal na první příčku mezi kraji. Naopak úplně nejnižší bylo zjištěno v Hlavním městě Praze, a to 3,378 %.

Nejvyšší náklady v sociálních službách byly v kraji vydány za pečovatelské služby. Sociální služby využívají v nadpoloviční většině ženy. U mužů je větší zájem o azylovou pomoc. Průměrný měsíční počet vyplacených dávek činil v roce 2018 ve Zlínském kraji 23,2 tis.

Příspěvek na péči pobíralo k 31. 12. 2018 ve Zlínském kraji nejvíce oprávněných osob ve věku 80 a více let, což je věková kategorie nejčastěji zastoupená i v ostatních krajích.

Ve Zlínském kraji pobíralo k 31. 12. 2018 starobní důchod celkem 169 085 osob. Počet důchodců pobírajících plný nebo poměrný starobní důchod včetně kombinace s pozůstalostním důchodem činil u mužů 53 707 osob, u žen 85 920. V okrese Kroměříž šlo o 9 713 mužů a 15 752 žen. V okrese Uherské Hradiště bylo starobních důchodců 33 948, z toho 13 111 mužů a 20 837 žen. Okres Vsetín měl podobné zastoupení (13 032 mužů a 20 767 žen). Oproti tomu ve Zlínském okrese se jednalo o 17 851 seniorů a 28 564 seniorek.

Počet držitelů průkazů OZP se v posledních letech každoročně zvyšoval. V prosinci 2016 činil 9 859 mužů a 11 020 žen. V roce 2018 už šlo o 11 303 mužů a 12 663 žen.

Při sčítání v roce 2011 bylo v kraji 229,7 tis. hospodařících domácností, z toho v 27,2 % se jednalo o domácnost, v jejímž čele stála žena (v případě neúplných rodin) nebo byla domácnost tvořena pouze ženou. V kraji bylo zjištěno 29,5 tis. neúplných rodin, z toho pouze v jedné pětině z nich stál v čele muž. Z celkového počtu neúplných rodin bylo se závislými dětmi 39,1 % domácností v čele s ženou a 7,3 % v čele s mužem.

Téměř 30 % z hospodařících domácností představovaly domácnosti jednotlivců. Z celkového počtu 66,3 tis. tvořily domácnosti žen 57,7 %. Na rozdíl od neúplných rodin u domácností jednotlivců je vyšší podíl bydlících mimo byty u mužů než u žen (64,7 %). Z hlediska věku jsou u mužů nejvíce zastoupeny domácnosti svobodných ve věku 30-49 let. U žen domácnosti ovdovělých ve věku 70 a více let, přitom domácnosti ovdovělých žen ve věku 50 a více let představují 52,6 % všech domácností jednotlivců - žen.

Zlínský kraj byl v roce 2017 na 9. příčce v užívání internetu jak u mužů, tak u žen. Internet v mobilu používalo 50,4 % mužů a 43,7 % žen. Ženy byly v ČR na 4. místě ve využití internetového bankovníctví mezi kraji. Muži obsadili 2. příčku jako uživatelé internetu s profilem na sociálních sítích.

Počet dětí a mládeže navštěvujících ZUŠ stoupal, převažovala děvčata. Členskou základnu České unie sportu činilo 1 128 059 osob, z čehož 7,3 % tvořil Zlínský kraj.

Počet stíhaných osob na tisíc obyvatel v roce 2018 v kraji dosáhl 10,6 případů, což byl druhý nejmenší počet mezi kraji ČR, menší měli pouze v Kraji Vysočina. Naopak nejvyšší byl zaznamenán v Praze (36,6 případů). Násilná kriminalita, při níž byla objektem napadení žena, se mezi kraji v roce 2018 pohybovala od 43,5 % v Praze, po 29,4 % ve Zlínském kraji.

Nejčastějším důvodem, podle kterého byly nehody zaviněné, byl dlouhodobě nesprávný způsob jízdy. Podíl této příčiny vzniku nehod v roce 2018 byl bezmála dvě třetiny (68,5 %). Dalším nejčastějším důvodem vzniku nehod byla nepřiměřená rychlost (podíl 16,3 %). Nedání přednosti v jízdě byl dalším důvodem vzniku dopravních nehod v kraji. Podíl těchto nehod tvořil v loňském roce 13,3 %.

Působení žen v politickém dění není tak časté jako u mužů, jejich prosazování do volených funkcí se děje pomalu. Při volbách do krajských zastupitelstev se podíl žen na celkovém počtu kandidátů od roku 2000 zvýšil z 21,0 % na 28,7 % a jejich zastoupení mezi zvolenými zastupiteli z 6,7 % na 22,2 %.

Ve volbách do obecních zastupitelstev je podíl žen mezi kandidáty vyšší a ve sledovaném období rostl pomaleji než v případě krajských voleb. Při posledních komunálních volbách představovaly ženy téměř třetinu kandidátů a ve zvolených zastupitelstvech čtvrtinu. Z celkového počtu 307 obcí stojí zhruba v pětině z nich v čele starostka.